

CONTROLLING LOGISTYKI

Metody i techniki stosowane w Controllingu Logistyki

WYKŁADY
part IV.2

Dr inż. Konrad Kolegowicz

*Katedra Ekonomiki i Organizacji
Przedsiębiorstw*

e-mail:kolegowk@uek.krakow.pl

Metody i techniki zarządzania w logistyce

1. Koncepcja doskonałości logistycznej (ABL)
  2. Systemy JiT – minimalizacja zapasów / materiałów do produkcji
  3. Metoda KANBAN – minimalizacja zapasów produkcyjnych
  4. Metoda Wilsona – optymalizacja dostaw
- oraz
1. Metoda ABC – dostawcy, odbiorcy, zarządzanie magazynem – patrz metody i techniki zarządzania

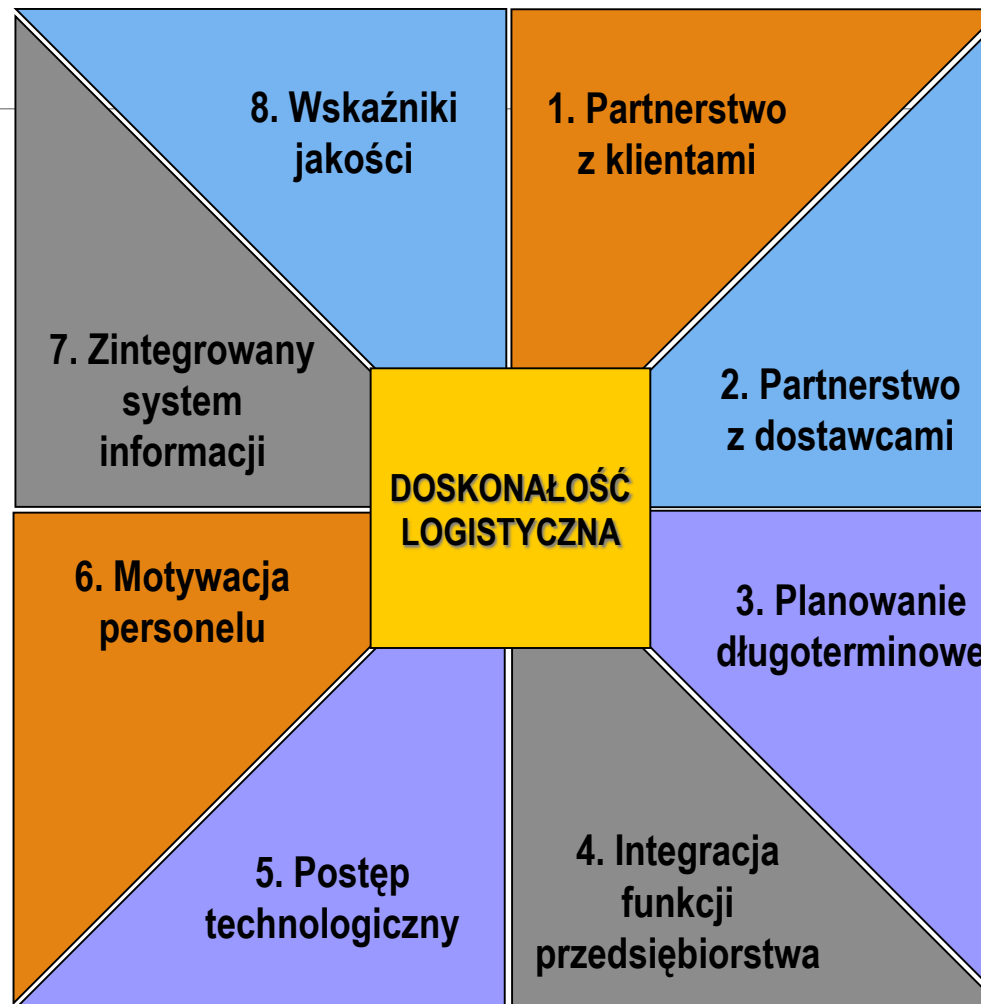
Koncepcja doskonałości logistycznej (ABL)

Przedsiębiorstwo osiąga doskonałość logistyczną, gdy odpowiada ośmiu szczególnym kryteriom:

A.T. Kearney,
Amerykańskie Stowarzyszenie
Logistyczne

<http://www.ala-national.org>

Just-in-Time – minimalizacja zapasów

wprowadzenie

---

*Wszystkie terminy dostaw pomnóż przez dwa.
(Międzynarodowy Komitet Towarzystwa Filozofujących Inżynierów)*

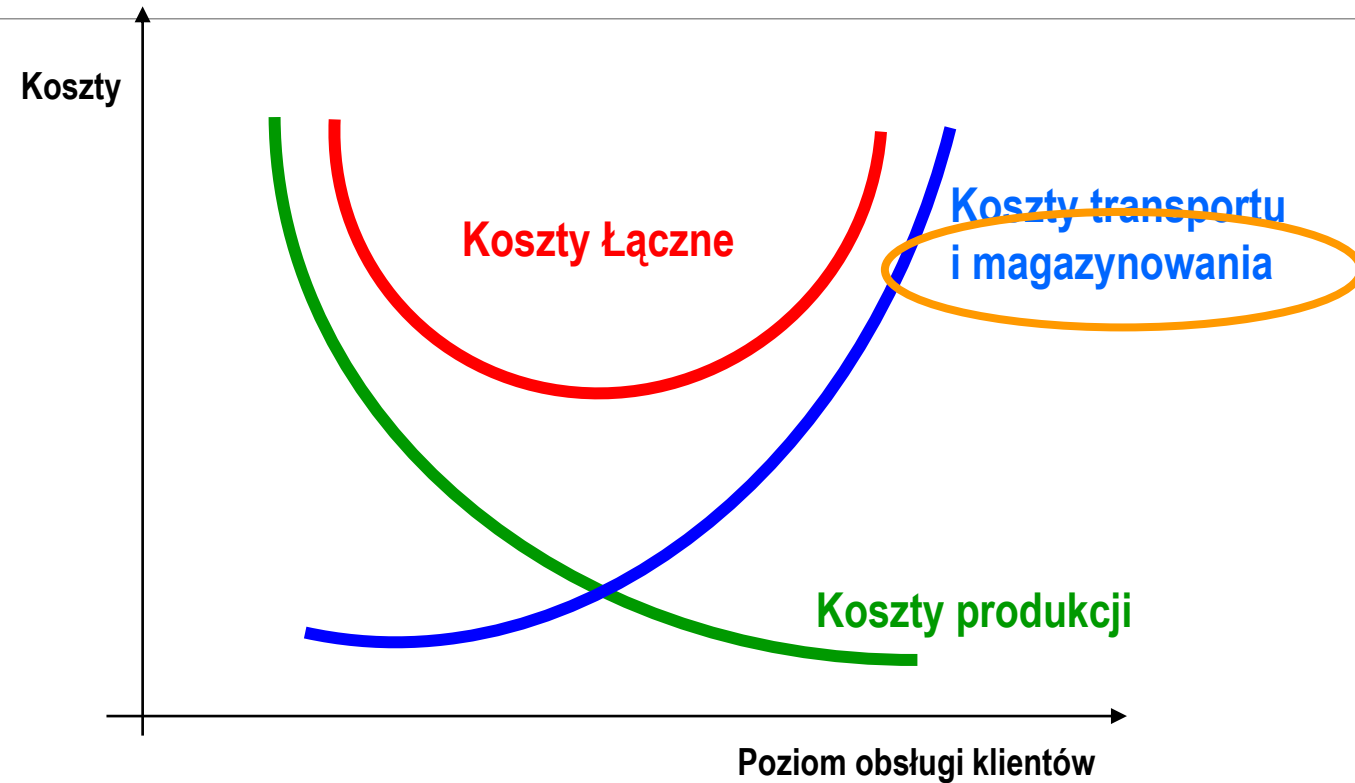
Koncepcja Just-In-Time (JIT)

– dokładnie na czas –

polega na maksymalnym **zsynchronizowaniu** w procesie produkcji momentu dostaw materiałów (elementów, podzespołów) do danego stanowiska pracy z momentem **zaistnienie na nie potrzeby** (popytu).

Just-in-Time – minimalizacja zapasów

minimalizacja kosztów łącznych

Just-in-Time – minimalizacja zapasów

Koszty łączne zaopatrzenia (w krótkim okresie)

$$Kz = Km + Kt + Ki + Kw + Ko$$

Km – koszty składowania w magazynach zaopatrzeniowych,

Kt – koszty transportu, kontroli i przyjęcia towaru, koszty organizacji zamówień,

Ki – koszty informacji, planowania i kierowania obszarem zaopatrzenia,

Kw – wydatki na wolumen zakupu,

Ko – koszty utrzymania gotowości technicznej zakładu i systemu zaopatrzenia

Just-in-Time – minimalizacja zapasów

funkcja popytu

Za twórcę koncepcji Just-In-Time uznaje się wiceprezydenta japońskiego koncernu Toyota Taiichi Ohno.

W systemie JIT wysyłka towarów (materiałów)
jest podejmowana dopiero wówczas
gdy z następnego ogniwa łańcucha podaży
zostanie zgłoszone konkretne zapotrzebowanie –

POPYT.

Just-in-Time – minimalizacja zapasów

eliminacja marnotrawstwa

Do podstawowych obszarów usprawnień leżących u podstaw JIT zalicza się **marnotrawstwo**:

1. nadprodukcji;
2. czasu bezczynności pracowników oraz czasu przezbrajania maszyn i urządzeń;
3. czasu, energii i kapitału zużywanych w procesach przemieszczania przez niewłaściwe rozmieszczenie maszyn i urządzeń lub lokalizację dostawców;

Just-in-Time – minimalizacja zapasów

eliminacja marnotrawstwa

Do podstawowych obszarów usprawnień leżących u podstaw JIT zalicza się **marnotrawstwo**:

- 4.** materiałów oraz straty wynikające z ponownej obróbki, defektów i zwrotów dostaw;
- 5.** wynikające z nadmiernej biurokracji i procesów „samych dla siebie”, czyli takich, które nie dodają nowej wartości do wytwarzanych produktów i usług;
- 6.** straty wynikające z niewłaściwej relacji z dostawcami i odbiorcami oraz trudności w komunikowaniu się pomiędzy pracownikami. [J. Witkowski]

Just-in-Time – minimalizacja zapasów

Osiągnięcie ciągłości i elastyczności przepływu w całym łańcuchu dostaw wymaga:

---

1. **eliminacji pośrednich punktów składowania i realizacji dostaw bezpośrednio na linię produkcyjną,**
2. **lokalizacji dostawców w pobliżu zakładu produkującego wyroby finalne,**
3. **wysokiej częstotliwości dostaw, która w przypadku produktów o wysokiej wartości może sięgać kilkunastu dostaw dziennie,**
4. **usprawnienia przepływu informacji towarzyszących przepływowi produktów dzięki zastosowaniu elektronicznej wymiany danych między miejscami wysyłki i odbioru.**

Just-in-Time – minimalizacja zapasów

filozofia zarządzania

Należy pamiętać o tym, że system JIT możemy uznać za pewną filozofię zarządzania przedsiębiorstwem.

W Japonii w ramach JIT wyróżniamy:

1. **KAIZEN** – zasada nieustannego usprawniania przez wszystkich pracowników procesów materialnych i informacyjnych – ciągłe dążenie do doskonałości.
2. **KANBAN** – zasada zarządzania dostawami wewnętrznymi z godnie z regułą ssania - „pull” .

Just-in-Time – minimalizacja zapasów

zapasy bezpieczeństwa

W najnowszych rozwiązaniach JIT, dla zapewnienia ciągłości dostaw i produkcji, są umieszczane w systemie logistycznym tzw. bufory – **zapasy bezpieczeństwa**.

Mimo wdrażania nowoczesnych systemów klasy JIT, dążenie do całkowitej eliminacji zapasów rzeczowych nie wydaje się możliwe.

Powód jest prosty: procesy gospodarcze mają charakter losowy (stochastyczny) przez to nigdy do końca przewidywalnymi.

KANBAN – minimalizacja zapasów

japońska metoda zarządzania zapasami w produkcji

System **KANBAN** jest narzędziem systemu "Just in Time", który zarządza dostawami w zależności kiedy i ile materiałów ma być dostarczone.

KANBAN – minimalizacja zapasów

japońska metoda zarządzania zapasami w produkcji

---

z jęz. japońskiego:

KAN => karta

BAN => sygnał

metoda opracowana w 1947 r. w Japonii przez Toyotę

decentralna koncepcja zarządzania produkcją

**system planowania i sterowania przepływem produkcji,
wspomagający funkcjonowanie JIT**

odwrotny przepływ towarów i informacji

produkcja na zlecenie

KANBAN – karta

- ✓ **klasyczne karty KANBAN**; krążące kontenery (pojemniki) z doczepionymi do nich kartami;

- ✓ **etykietowane pojemniki**: krążące kontenery i karty; trwałe karty utożsamiane z przymocowanymi na stałe etykietami;
- ✓ droga przepływu: nie stosujemy oznakowanych pojemników - zamiast tego precyzyjnie **określona droga przepływu**, bez konieczności stosowania kart;
- ✓ **kolorowe piłki, żetony** itp.: zużycie (zmniejszenie zapasu) przekraczające określony limit jest sygnalizowane za pomocą kolorowych „wskazówek”;
- ✓ **elektroniczne lub ustne sygnały**: zawiadomienie o zużyciu przekraczającym określony limit następuje przez system elektronicznej lub ustnej komunikacji;
- ✓ automatyczny regulator „kolejek” i czasu oczekiwania na obsługę: zawiadomienie o zużyciu (zmniejszeniu zapasu) przekraczającym wyznaczony limit następuje automatycznie (**systemy klasy MRP/ERP II**);
- ✓ **sygnały świetlne lub dźwiękowe**: ograniczenie czasu oczekiwania w miejsce ograniczenia ilości .

KANBAN – karta

1. numer i nazwa części, rysunek
2. rodzaj pojemnika
3. liczność partii
4. miejsce zaopatrzenia
5. miejsce dostawy

Behältertyp: KLT 64 14	Benennung: Grundkörper	Quelle: Vorfertigung Grundkörper
Teile / Behälter 80	Ident-Nr.: 3 2096 001	
	Zeichn.-Nr.: 0801 150 305	Barcode: 3 2096 00150921 5
Behälter: 1 von 3		Ziel: Endmontage Steckdose
		Regalfach: B 8

KANBAN – Idea techniki Kanban

„7 x żadnych”

- żadnych braków;
- żadnych opóźnień;
- żadnych zapasów;
- żadnych kolejek – gdziekolwiek i po cokolwiek;
- żadnych bezczynności;
- żadnych zbędnych operacji technologicznych i kontrolnych;
- żadnych przemieszczeń.

KANBAN – reguły

► Adresat materiału nie może:

-
- wymagać więcej materiału niż potrzebuje
  - przedwcześnie zamawiać materiał

► Nadawca materiału nie może:

- produkować więcej części niż zostało zamówionych
- produkować części przed otrzymaniem zamówienia
- dostarczać wadliwych części

► Centrala:

- powinna dbać o równorzędną wydajność produkcji poszczególnych stopni produkcji
- nie może wydawać więcej kart KANBAN niż to konieczne

KANBAN – Podstawowe obliczenia

$$\Rightarrow N = \frac{P \times T (1 + r)}{C}$$

► N – liczba pojemników

P – średnie zapotrzebowanie na dany produkt

T – średni czas pełnego obiegu pojemnika

r – ewentualny zapas bezpieczeństwa

C – pojemność pojemnika

KANBAN – Wady i zalety

- ▶ Pierwotna wersja Kanban oparta jest o papierowe formularze
- ▶ Metoda zakłada produkcję w partiach o stałej wielkości
- ▶ Kanban nie zezwala na braki i wymaga pełnego zaangażowania wszystkich pracowników

- Wprowadzenie techniki w Toyocie doprowadziło do:
  - 30% wzrostu produkcji
  - 60% redukcji zapasów
  - 90% redukcji braków
  - 15% redukcji przestrzeni produkcyjnej
  - 15% redukcji liczby operatorów i personelu administracyjno-technicznego